

میزان شناخت اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی زنجان از مجلات الکترونیکی رایگان

دکتر سید علینقی کاظمی^۱، دکتر عباسعلی نوریان^۲، دکتر سید نورالدین موسوی نسب^۳، مونا اسکندری^۴، مریم غفاری^۵

نویسنده مسئول: زنجان، دانشگاه علوم پزشکی زنجان، دانشکده‌ی پزشکی nourian@zums.ac.ir

دریافت: ۹۱/۱۲/۲۶ پذیرش: ۹۲/۷/۱

چکیده

زمینه و هدف: امروزه میزان مجلات معتبر علمی رایگان در حوزه پزشکی زیاد است، اما این که پژوهشگران کشور ما این گونه مجلات را چگونه می‌شناسند، مشخص نیست. هدف این پژوهش بررسی میزان شناخت اعضای محترم هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی زنجان از مجلات الکترونیکی رایگان است.

روش بررسی: این مطالعه‌ی توصیفی مقطعی است. اطلاعات مورد نیاز به وسیله‌ی پرسشنامه‌ی محقق ساخته که پایایی و روایی آن در یک بررسی پایلوت تعیین شد، جمع‌آوری گردید. از ۱۸۹ عضو هیات علمی این دانشگاه ۹۵ پاسخ اخذ گردیده و داده‌ها با استفاده از جداول فراوانی و محاسبه میانگین و آزمون کای دو مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

یافته‌ها: ۳۴٪ درصد از اعضای محترم هیات علمی این پژوهش با مجلات الکترونیکی رایگان آشنا بودند. اغلب اعضا در مورد بالا بودن اعتبار پژوهشی این منابع، مناسب بودن داورى مقالات این منابع، داشتن حق مالکیت معنوی کامل برای نویسنده، تامین اعتبار مالی این منابع و نیاز ویا عدم نیاز به مهارت جهت استفاده از این منابع بی نظر هستند. اغلب معتقدند که منابع اطلاعاتی الکترونیکی رایگان اعتبار استنادی دارند. در مجلات با ضریب تاثیر بالا به صورت گسترده چاپ می‌شوند. زودتر چاپ می‌شوند و دسترسی به آن‌ها آسان است. اغلب اعضای آشنا با مجلات الکترونیکی رایگان معتقدند عمده مزیت این مجلات به ترتیب سهولت دسترسی به آن‌ها و بعد رایگان بودن آن‌هاست.

نتیجه گیری: اغلب اعضای محترم هیات علمی این پژوهش در مورد مجلات الکترونیکی رایگان اطلاعات کافی ندارند. پیشنهاد می‌گردد در مورد شناساندن این نوع مجلات اطلاع رسانی کافی به عمل آید.

واژگان کلیدی: اعضای هیات علمی، دانشگاه علوم پزشکی زنجان، مجلات الکترونیکی رایگان، میزان شناخت

مقدمه

در محمل‌های اطلاعاتی و در نتیجه در نیازهای استفاده کنندگان شده است (۲). هنوز در جامعه‌ی ما استفاد کنندگان اطلاعات به دلایل گوناگون قادر به ارتباط صحیح با کاوشگران نیستند (۳). از آنجایی که امروزه دستیابی به آخرین یافته‌های

برای انسان امروزی دسترسی آزاد به اطلاعات مناسب در وقت مناسب یک ضرورت است. اطلاع‌یابی روند یست که در آن بشر هدفمندانه برای تغییر موقعیت دانش در تلاش است (۱). دسترسی به حجم عظیمی از اطلاعات موجب تحول

۱- متخصص کودکان، دانشیار دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی زنجان - مرکز آموزشی درمانی آیت ... موسوی

۲- دکترای تخصصی انگل شناسی، دانشیار دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی زنجان

۳- دکترای تخصصی آمار حیاتی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی زنجان

۴- کارشناس آموزش، گروه کودکان مرکز آموزشی درمانی آیت ... موسوی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی زنجان

۵- کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، کتابخانه مرکز آموزشی درمانی آیت ... موسوی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی زنجان

پیمایشی انجام شده است. محیط پژوهش دانشگاه علوم پزشکی زنجان است که در زمان انجام این پژوهش (سال ۱۳۹۰) ۱۸۹ عضو هیات علمی داشت. روش جمع آوری اطلاعات پرسشنامه است. پرسشنامه‌ی این تحقیق با استفاده از پژوهشی مشابه توسط محقق ساخته شد که شامل سوالات دموگرافیک به تعداد ۱۳ سوال تخصصی است برای اندازه‌گیری پایایی آن در یک بررسی پایلوت جهت تعیین آلفای کرونباخ بین ۲۰ نفر از اعضای محترم هیات علمی توزیع و جمع آوری شد. روایی آن با نظر متخصص آماری تعیین گردید و بعضی از سوالات آن اصلاح شد. سپس آدرس پست الکترونیکی دانشگاهی تمامی اعضا هیات علمی تهیه و پرسشنامه به همراه یک نامه‌ی توجیهی طرح و درخواست پاسخگویی به سوالات به تمامی اعضای هیات علمی دانشگاه ارسال گردید. در مجموع ۹۵ پاسخ اخذ گردید از آنجایی که امکان عدم دستیابی به نظرات کلیه‌ی اعضای محترم هیات علمی بارز شد؛ این مساله با مشاور آماری مطرح گردید. به نظر ایشان جهت آنالیز نتایج تعداد کافی دیده شد و طرح پایان یافته تلقی گردید. داده‌های خام جمع آوری شده با استفاده از جداول فراوانی و محاسبه میانگین و آزمون Chi-Square مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. کلیه اطلاعات داده شده کاملاً محرمانه مورد آنالیز قرار گرفت.

یافته‌ها

تعداد کل اعضای هیات علمی در هنگام شروع این پژوهش در این دانشگاه ۱۸۹ نفر بود. ۹۵ نفر به سوالات این پژوهش پاسخ دادند. مشخصات دموگرافیک اعضای محترم هیات علمی این پژوهش در جدول یک نشان داده شده است. درجه‌ی دانشگاهی پژوهش‌شوندگان: استاد ۱ نفر، دانشیار ۹ نفر، استادیار ۶۶ نفر، و مربی ۱۹ نفر و از نظر میزان سابقه‌ی کار ۵ تا ۲۹ نفر، ۶ تا ۱۰ سال ۲۴ نفر، ۱۱ تا ۱۵ سال ۲۰ نفر و بیش از ۱۵ سال ۲۲ نفر بودند. ۳۴/۷ درصد (۳۳ نفر) از

علمی یکی از اساسی‌ترین نیازهای انسان است ولی افزایش روزافزون حجم انتشارات و یافته‌های علمی در دنیا، مشکلات موجود در فرایند چاپ و توزیع آن‌ها، انسان را وادار به استفاده از نشر الکترونیکی می‌کند. قابلیت الکترونیکی شدن نشر در کاهش هزینه‌ها کاملاً موثر بوده و هزینه‌ی تولید مجلات الکترونیکی در حدود ۷۰ تا ۹۰ درصد کمتر از قالب کاغذی شده است (۴). در حال حاضر بسیاری از سازمان‌ها و دانشگاه‌ها به دلیل محدودیت‌های خود اشتراک تعدادی از مجلات چاپی را متوقف ساخته، به اشتراک مجلات الکترونیکی رو آورده‌اند. مجلات الکترونیکی امکانات بیشتری برای اشاعه و استفاده از اطلاعات علمی را در اختیار ناشران، نویسندگان و خوانندگان قرار می‌دهند (۵). مجله‌ی الکترونیکی نسخه‌ی دیجیتالی یک مجله‌ی چاپی و یا نشریه‌ی الکترونیکی بدون معادل چاپی است که از طریق وب، پست الکترونیکی و یا سرویس‌های دیگر اینترنتی قابل دسترسی می‌باشد (۶). مجلات الکترونیکی به دو فرم رایگان و هزینه‌دار انتشار می‌یابند (۷). مزیت‌های بارز مجلات الکترونیکی افزایش سرعت انتشار مجله، کاهش هزینه‌ی تولید مجله، مالکیت و ذخیره سازی آن است (۸). با توجه به گسترش دانشگاه‌ها و تاکید سیاست‌گذاران بر ارتقای سطح کیفی دانشگاه‌ها و افزایش فعالیت‌های پژوهشی، نیاز مبرمی به بهبود سطح دسترسی پژوهشگران کشور به نشریه‌های علمی احساس می‌شود. میزان مجلات الکترونیکی معتبر علمی که به صورت رایگان در دسترس هستند، در برخی حوزه‌های علمی قابل توجه است (۳). اما این که پژوهشگران کشور ما اینگونه مجلات را چگونه می‌شناسند مشخص نیست. این پژوهش سعی دارد میزان شناخت اعضا محترم هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی زنجان از مجلات الکترونیکی رایگان را مورد بررسی قرار دهد.

روش بررسی

این مطالعه‌ی مقطعی از نوع کاربردی است و به روش

موسسات غیر انتفاعی، ۲/۶ درصد (۲ نفر) از ناشر مقاله، ۵۰ درصد (۳۸ نفر) عدم آگاهی به محل تامین مالی ذکر کرده‌اند. به سوال مزایای استفاده از مجلات رایگان ۶۷ نفر پاسخ داده‌اند. سهولت در دسترسی را ۵۶/۷ درصد (۳۸ نفر) رایگان بودن آنها را ۳۲/۸ درصد (۲۲ نفر)، منتشر شدن آنها در زمان کوتاه تر را ۷/۵ درصد (۵ نفر)، داشتن حق ماکیت معنوی نویسندگان را ۱/۵ درصد (یک نفر) و داشتن سایر مزایا را ۱/۵ درصد (یک نفر) ذکر کرده‌اند. به سوال مشکلات استفاده از مجلات الکترونیکی رایگان ۶۰ نفر جواب داده‌اند و ۶۳/۴ درصد (۳۸ نفر) آنها عدم آشنایی با این گونه مجلات را عنوان کرده‌اند. ۱۸/۳ درصد (۱۱ نفر) وابستگی استفاده از این مجلات به مهارت‌های الکترونیکی و اینترنت را، ۱۵ درصد (۹ نفر) عدم استناد به نویسندگان مقالات این مجلات را و ۳/۳ درصد (۲ نفر) سایر موارد را مشکلات اصلی ذکر کرده‌اند. پایایی روایی این طرح جهت نگرش که در ابتدا با یک بررسی پایلوت در ۲۰ پرسشنامه محاسبه گردید ۷۹ درصد بود. نظرات اعضا محترم هیات علمی این پژوهش در رابطه با عوامل مطرح شده با مجلات الکترونیکی رایگان در جدول ۲ نشان داده شده است.

اعضای محترم هیات علمی این پژوهش با مجلات الکترونیکی رایگان آشنا بوده‌اند. ارتباط میزان شناخت از مجلات الکترونیکی رایگان با جنس، سن، گرایش، درجه‌ی دانشگاهی، میزان سابقه‌ی کار و محل کار معنی دار نبود. (جنس $P=0/51$ سن $P=0/56$ گرایش $P=0/08$ درجه‌ی دانشگاهی $P=0/36$ میزان سابقه کار $P=0/33$ محل کار $P=0/39$). ۱۹ نفر (۵۷/۶ درصد) از ۳۳ نفر بالا با مراحل چاپ مقاله در مجلات الکترونیکی رایگان آشنایی دارند. تعداد ۱۶ نفر (۸۴/۲ درصد) از ۱۹ نفر بالا برای چاپ در این گونه مجلات مقاله ارسال نموده‌اند و از این ۱۶ نفر ۶۸/۸ درصد (۱۱ نفر) در این مجلات مقاله نیز چاپ نموده‌اند. ارتباط میزان آشنایی با مراحل چاپ مقاله در مجلات الکترونیکی رایگان با جنس $P=0/70$ با سن $P=0/86$ با گرایش $P=0/11$ با درجه‌ی دانشگاهی $P=0/18$ با میزان سابقه‌ی کار $P=0/36$ با محل کار $P=0/76$ بود. پاسخ سوال محل تامین مالی مجلات الکترونیکی رایگان توسط ۷۶ نفر چنین است. ۱۸/۴ درصد (۱۴ نفر) آن را از نویسنده‌ی مقاله ۱۴/۵ درصد (۱۱ نفر) از دانشگاه‌ها و سازمان‌های دولتی، ۸ درصد (۶ نفر) از فروش منابع چاپ شده خود، ۳/۹ درصد (۳ نفر) از تبلیغات، ۲/۶ درصد (۲ نفر) از

جدول ۱: مشخصات دموگرافیک اعضای محترم هیات علمی

گروه سنی	درصد	گرایش	درصد	محل کار	درصد
۲۵-۳۰ سال	۵/۳٪	گروه بالینی	۴۸/۴٪	دانشکده پزشکی	۲۹/۵٪
۳۱-۳۵ سال	۱۳/۷٪	گروه علوم پایه	۵۱/۶٪	دانشکده دارو سازی	۱۲/۶٪
۳۶-۴۰ سال	۲۷/۴٪			دانشکده پرستاری و مامایی	۱۳/۷٪
۴۱-۴۵ سال	۲۶/۳٪			دانشکده پیراپزشکی	۱۱/۶٪
۴۶-۵۰ سال	۲۱/۱٪			بیمارستان ایت الله موسوی	۲۳/۲٪
بزرگتر از ۵۰ سال	۶/۳٪			بیمارستان حضرت ولیعصر	۹/۵٪

جدول شماره ۲: نظرات اعضای محترم هیات علمی درباره ی مجلات الکترونیکی رایگان

نقش عوامل در استفاده از مجلات الکترونیکی رایگان	کاملاً موافقم	موافقم	بی نظرم	مخالفم	کاملاً مخالفم	میانگین
این مجلات اعتبار پژوهشی بالایی دارد	۱۲/۲	۳۴/۴	۳۷/۸	۱۴/۴	۱/۱	۲/۵۸
این مجلات اعتبار استنادی دارد	۱۱/۴	۴۲	۳۷/۵	۸	۱/۱	۲/۴۵
این مجلات ضریب تاثیر بالا دارند	۱۱/۴	۴۲	۳۵/۲	۸	۳/۴	۲/۵۰
تعداد این مجلات امروزه بسیار گسترده است	۱۶/۷	۴۴/۴	۲۲/۲	۱۵/۶	۱/۱	۲/۴۰
این مجلات از داوری مقالات مناسبی برخوردار هستند	۱۰/۱	۳۴/۸	۴۰/۴	۱۳/۵	۱/۱	۲/۶۱
این مجلات زودتر از مجلات چاپی در دسترس قرار می گیرند.	۱۸/۶	۳۹/۵	۳۳/۷	۷	۱/۲	۲/۳۳
این مجلات حق مالکیت معنوی کامل برای نویسندگان دارند.	۱۴/۸	۲۹/۵	۴۵/۵	۹/۱	۱/۱	۲/۵۲
هیات علمی بعه استفاده از این مجلات علاقمند هستند	۳۵/۶	۴۶/۷	۱۴/۴	۲/۲	۱/۱	۱/۸۷
احساس نیاز به این مجلات در هیات علمی وجود دارد	۳۵/۶	۴۴/۴	۱۴/۴	۵/۶	-	۱/۹۱
تردید در میزان اعتبار این مجلات وجود دارد	۷/۹	۳۳/۷	۴۴/۹	۱۲/۴	۱/۱	۲/۶۵
دسترسی به این مجلات آسان است	۲۲/۲	۵۱/۱	۱۳/۳	۱۳/۳	-	۲/۱۸
هیات علمی در استفاده از این مجلات مهارت کافی دارند.	۸/۹	۲۸/۹	۳۳/۳	۲۵/۶	۳/۳	۲/۸۶

بحث

نموده بودند. بین جنس، سن، گرایش، درجه‌ی دانشگاهی، میزان سابقه‌ی کار و محل کار اعضای محترم هیات علمی در میزان آشنایی با مراحل چاپ مقاله در مجلات الکترونیکی رایگان تفاوت آماری معنی داری وجود نداشت. در این بررسی فقط نصفی از اعضای محترم هیات علمی آشنا با مجلات الکترونیکی رایگان محل تامین منابع مالی آن‌ها را می‌دانستند. اغلب اعضای محترم هیات علمی ما معتقد بودند که مجلات الکترونیکی رایگان اعتبار استنادی دارد. سعادت و همکارانش نیز در پژوهشی نشان دادند که به ۳۲۱ عنوان مجله دسترسی آزاد ۱۹۰۵۰ بار استناد شده است. در این پژوهش حوزه‌ی علوم پزشکی با ۵۹۶۵ استناد رتبه‌ی دوم استنادات در حوزه‌های مختلف را داشته است (۹). صابری ابراز می‌دارد هر چه میزان دسترسی به یک مجله بالا رود در نتیجه موجب کسب اعتبار و ضریب تاثیر گذاری بیشتری برای آن مجله خواهد شد (۱۰). به اعتقاد مولفان، مجلات دسترسی آزاد به

این پژوهش از نوع کاربردی بود و به روش پیمایشی انجام شد و در آن ۱۸۹ نفر از اعضای هیات علمی دانشگاه ۹۵ نفر که ۶۵ نفر (۶۴/۴ درصد) از آن‌ها مرد بودند پرسشگری گردید. مشخصات دموگرافیک اعضای محترم هیات علمی این پژوهش در جدول ۱ دیده می‌شود. بیش از یک سوم از اعضای محترم هیات علمی این پژوهش با مجلات الکترونیکی رایگان آشنایی داشتند. جنس، سن، گرایش، درجه‌ی دانشگاهی میزان سابقه‌ی کار و محل کار اعضای محترم هیات علمی در میزان شناخت از مجلات الکترونیکی رایگان تفاوت آماری معنی‌داری ندارند. ۱۹ نفر (۵۷/۶ درصد) از ۳۳ نفر با مراحل چاپ مقاله در مجلات الکترونیکی رایگان آشنایی داشتند. تعداد ۱۶ نفر (۸۴/۲ درصد) از ۱۹ نفر برای چاپ در اینگونه مجلات مقاله ارسال نموده‌اند و از این ۱۶ نفر ۶۸/۸ درصد (۱۱ نفر) در این مجلات مقاله نیز چاپ

شانس بیشتری برای دسترس پذیری و مشاهده پذیری برخوردارند (۱۰ و ۱۴). اغلب اعضای محترم هیات علمی ما در مورد بالا بودن اعتبار پژوهشی این منابع، مناسب بودن داوری مقالات این منابع، داشتن حق مالکیت معنوی کامل برای نویسنده بمانند دیگر مجلات، تامین اعتبار مالی این منابع و نیاز و یا عدم نیاز به مهارت جهت استفاده از این منابع بی نظر هستند. با توجه به این یافته‌ها اغلب اعضای محترم هیات علمی ما در مورد مجلات الکترونیکی رایگان اطلاعات کافی ندارند. اغلب مجلات الکترونیکی رایگانی که از طریق پایگاه راهنمای مجلات الکترونیکی رایگان قابل دسترس هستند، هم داوری شده و هم دارای ارزش علمی هستند (۱۰). پذیرش مقاله‌ها برای نشر در این مجله‌ها منوط به تایید چند داور و گذراندن فرایند بررسی تخصصی است. برای انتشار این مجلات هزینه‌هایی وجود دارد (۱۷). ولی می‌توان به طور رایگان به محتوای این مجلات دسترسی پیدا کرد (۱۸). مجله‌ی دسترسی آزاد به نویسندگان اجازه می‌دهد که حق مولف اثر را برای خود حفظ و یا از آن‌ها می‌خواهد حق مولف را به ناشر منتقل کند (۱۹). در گزارش دیگری آمده است که کیفیت مجلات علمی تابع کیفیت عمل ویراستاران آن‌ها، دامنه‌ی ویرایش و داوری است. مجلات دسترسی آزاد نیز می‌تواند دقیقاً دارای همان استانداردهای کیفی مجلات بدون دسترسی آزاد باشد، زیرا فرایند داوری به محل انتشار و نوع تامین بودجه مجله ارتباطی ندارد (۲۰). اغلب اعضای محترم هیات علمی آشنا با مجلات الکترونیکی رایگان گفته‌اند که عمده مزیت این مجلات به ترتیب سهولت دسترسی به آن‌ها و بعد رایگان بودن آن‌هاست. در بررسی دیگری از جمله مشخصات اصلی مجلات دسترسی آزاد این است که از شانس بیشتری برای دسترس‌پذیری و مشاهده پذیری برخوردارند (۱۰). امروزه بسیاری از پژوهشگران در حوزه‌های علمی مختلف دریافته‌اند که مجله‌های دسترسی آزاد به نسبت مجله‌های چاپی دارای مزایای زیادی هستند (۱۴). اغلب اعضای محترم

دلیل دسترس‌پذیری وسیع در سطح گسترده‌تری مطالعه می‌شوند بنابراین به استناد بیشتر به آثار مولفان خود منجر می‌گردند (۱۱). تحقیق دیگری نیز نشان می‌دهد که مقاله‌های برخوردار از دسترسی آزاد بیشتر مورد استناد قرار می‌گیرند و هر مولفی نیز خواستار دسترس‌پذیری بیشتر و آسان‌تر به آثار خویش است (۱۳ و ۱۲). گزارش‌های فوق همگی با یافته‌ی ما همخوانی دارند. اغلب اعضای محترم هیات علمی ما اظهار داشته‌اند که مجلات الکترونیکی رایگان با ضریب تاثیر بالا وجود دارند با توجه به دسترس‌پذیری بالا و در نتیجه استناد بالای مجلات دسترسی آزاد، این مجلات از ضریب تاثیر بالایی برخوردارند چرا که ضریب تاثیر هر مجله وابسته به میزان استناد به آن مجله است (۱۴ و ۱۰). در مورد ضریب تاثیرگذاری مقالات در مجلات الکترونیکی رایگان آمده است: با توجه به این که میزان استناد به مقاله‌ها و ضریب تاثیرگذاری آن‌ها عنصر اساسی در جلب توجه مولفان است، در نتیجه اگر مولفان مطمئن شوند که با انتشار مقاله در مجله‌های دسترسی آزاد به این مقصود دست خواهند یافت، مسلماً راغب و مایل به انجام این کار خواهند شد. پس دسترسی بیشتر موجب ضریب تاثیرگذاری بیشتر خواهد شد (۱۵ و ۱۳). اغلب اعضای محترم هیات علمی ما پاسخ داده‌اند که مجلات الکترونیکی رایگان منابع گسترده‌ای هستند. نداشتن محدودیت تیراژ چاپ به عنوان یکی از مشخصات و مزایای اصلی مجلات دسترسی آزاد است (۱۴ و ۱۰). اغلب اعضای محترم هیات علمی ما گفته‌اند که مجلات الکترونیکی رایگان زودتر چاپ می‌شوند. بالا بودن سرعت انتشار به عنوان یکی از مشخصات و مزایای اصلی مجلات دسترسی آزاد است (۱۴ و ۱۰). فرایند نشر این گونه مجلات با سرعت بیشتری صورت می‌پذیرد (۱۶). هیات علمی ما به استفاده از این منابع علاقه‌مندند. احساس نیاز برای استفاده از این منابع نیز در هیات علمی ما وجود دارد. به نظر اغلب اعضای محترم هیات علمی، دسترسی به مجلات الکترونیکی رایگان آسان است. مجلات الکترونیکی رایگان از

می‌گردد در مورد شناساندن این نوع مجلات اطلاع رسانی کافی به عمل آید تا اعضای محترم هیات علمی بتوانند از مجلات الکترونیکی رایگان به صورت بهینه استفاده نمایند و از انجایی که هنوز نزدیک به نیمی از اعضای محترم هیات علمی ما تمایل به مشارکت پژوهشی را از خود نشان نمی‌دهند، می‌بایستی برای این کاستی نیز چاره اندیشی شود.

تقدیر و تشکر

این مقاله نتیجه‌ی طرح پژوهشی با شماره ۱۹/۳/۳/۱۱۳/ق/۱۱۳ و مصوبه‌ی کمیته اخلاق ۸۹/۲/۸۰۹ دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی زنجان است. از کلیه‌ی همکاران این طرح پژوهشی به خصوص از همه‌ی اعضای محترم هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی زنجان و مسوولین محترم معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه تشکر و سپاس‌گزاری می‌نمایم.

References

- 1- Marchionini G. Information seeking in electronic environments. New York: Cambridge University Press; 1995.
- 2- Askarian Kakh E, Fattahi R. A feasibility study of replacing printed reference sources by free electronic reference sources in university Libraries. *Inf Sci Tech* [serial online] 2011 [cited 2011 Sep 22]; 26(4): [25 screens]. Available from: URL: <http://www.ensani.ir/storage/Files/20120419195444-8056-53.pdf>. Persian
- 3- Eshkanipour N. Interpretation and modification of user's information seeking behavior. *Inf Sci Tech*. 1998; 13(3): 1-6. Persian
- 4- Holoviak J, Seitter KL. Transcending the

هیات علمی آشنا با مجلات الکترونیکی رایگان در این پژوهش عمده ترین مشکل عدم استفاده از این گونه مجلات را عدم آشنایی با این گونه مجلات می‌دانند که با گزارشگر زیر که معتقد است یکی از نقایص مهم در نظام دسترسی آزاد عدم آشنایی کامل مولفان با مجله‌های حوزه موضوعی خود است (۱۱)، کاملاً همسو است. همانطوری که بررسی اخیر خانم عسگریان نیز نشان داده است، امروزه بسیاری از افراد، استفاده از منابع مرجع الکترونیکی را به منابع مرجع چاپی ترجیح می‌دهند (۲)؛ لذا می‌بایستی آنچنان برنامه ریزی نمود که اطلاع رسانی کافی به عمل آید تا استفاده از مجلات الکترونیکی رایگان رایج‌تر گردد.

نتیجه‌گیری

اغلب اعضای محترم هیات علمی در این پژوهش در مورد مجلات الکترونیکی رایگان اطلاعات کافی ندارند. پیشنهاد

- limitations of the printed page. *J Electron Publish* [serial online] 1997 [cited 2011 Sep 22]; 3(1): [20 screens]. Available from: URL: <http://www.press.umich.edu/jep/03-01/EI.html>
- 5- Cesarone B. Writing for electronic Journals. *Early Child Res Pract* [serial online] 1999 [cited 2011 Sep 10]; 1(1): [33 screens]. Available from: URL: <http://ecrp.uiuc.edu/v1n1/cesarone.html>
 - 6- ODLIS: Online dictionary for library and information science [serial online] 2010 [cited 2011 Sep 22]; Available from: URL: http://lu.com/odlis/odlis_e.cfm#electronicjournal
 - 7- Kling R, McKim G. A Typology for electronic-journals: Characterizing scholarly journals by their distribution forms. *CSI Working*

- Paper* [working paper online] 1997 sep [cited 2011 Aug 29] [10 screens]. Available from: URL: <https://scholarworks.iu.edu/dspace/bitstream/handle/2022/176/wp97-07B.html?sequence=1>
- 8- Aminpour F. Electronic Journals: Reviewing in acquisition process . *Sci Commun*. 2006; 5(3): 160-6. Persian
- 9- Saadat R, Shabani A. A study and comparison of the citations of the journal articles indexed in ISI web of science to the journals of DOAJ during 2003-2008. *Educ Studies Psychol*. 2009; 10(2): 1-21. Persian
- 10- Saberi MK. Survey of open access journals with emphasis on ISI journals. *Inf Sci Tech*. 2008; 24(2): 105-22. Persian
- 11- Swan A, Brown S. JISC/Open society institute journal authors survey [Report online] 2004 [cited 2011 Sep 22] [80 screens]. Available from: URL: http://www.jisc.ac.uk/uploaded_documents/JISC_OAreport1.pdf
- 12- Antelman K. Do open access articles have a greater research impact? *College Res Libr News* [serial online] 2004 Sep [cited 2011 Sep 3]; 5(65): [11 screens]. Available from: URL: <http://www.socolar.com/man/NewsUpload/200726948375274.pdf>
- 13- Lawrence S. Free online availability substantially increases a paper's impact. *Nature* [serial online] 2001 May [cited 2011 Aug 11]; 411(521): [3 screens]. Available from: URL: <http://www.nature.com/nature/debates/e-access/Articles/lawrence.html>
- 14- Nouruzi AR. Open access journals and their roles in dissemination of scientific information in Iran. *Rahyaf*. 2006; 38: 15-21. Persian
- 15- Brody T. Citation analysis in the open access world. *Interact Media Int* [serial online] 2004 [cited 2011 Aug 12] [5 screens]. Available from: URL: http://eprints.ecs.soton.ac.uk/10000/01/tim_oa.pdf
- 16- Danesh F, Asnafi AR, EsfandyariMoghaddam AR, Riazipour M, Zarei A. Prestigious free electronic english medical journals. *Inf Sci Tech*. 2011; 26(4): 1320-36. Persian
- 17- JamaliMahmoui HR, VakiliMofrad H, Assadi S. Open access journals and their financial publishing models . *Lib Inf Sci* . 2006; 9(2): 11-35. Persian
- 18- Suber P. Ten challenges for open-access journals. *Global Media J*. 2009; 4(2): 1-31.
- 19- Siamak M. Open Access Journals: Problems, issues and concerns raised about their. *Lib Inf Sci*. 2007; 10(2): 277-308. Persian
- 20- DOAJ: Directory of Open Access Journals [serial online] 2012 [cited 2011 Sep 5]. Available from: URL: <http://www.doaj.org>

Measuring Zanjan University of Medical Sciences' Faculty Members' Knowledge of Free Electronic Journals

Kazemi SAN¹, Nourian A A², Mousevinasab S N³, Skandary M¹, Ghaffary M⁴

¹Dept. of Pediatrics, Zanjan University of Medical Sciences, Ayatollah Mosavi Hospital, Zanjan, Iran

²Zanjan University of Medical Sciences Educational Developing Center, Zanjan, Iran

³Dept. of Community Health, Faculty of Medicine Zanjan University of Medical Sciences, Zanjan, Iran

⁴Dept of Library and Information, Zanjan University of Medical Sciences, Ayatollah Mosavi Hospital, Zanjan, Iran

Corresponding Author: Nourian AA, Education Development Center, Zanjan University of Medical Sciences, Zanjan, Iran

Email: nourian@zums.ac.ir

Received: 16 Mar 2013

Accepted: 23 Sep 2013

Background and objective: There are many accredited free open access journals in medical subjects. We do not know how much researchers in this country are aware of them. The aim of this study is to learn about the knowledge of faculty members of Zanjan University of Medical Science about such journals.

Materials and methods: This is a descriptive cross-sectional study. The questionnaires were made after a pilot study to check the validity of the questions. Of 189 faculty members 95 filled out the questionnaires. Data were analyzed using the Chi-Square testes. The frequencies and the means were also calculated.

Results: 34.7% of the participants were familiar with free open access journals, but most of them were unaware of the following points: validity of articles, suitability of reviewers, copyright declaration, and financial resources. However, most faculty members believed that free electronic information sources provide the opportunity for high citation. There are high impact factor journals which are widely available and publish articles earlier than others. Most of the participants believed that two important benefits of e-journals are easy accessibility and being free of charge.

Conclusion: Most participants of our study were not fully familiar with free open access journals. It is recommended that faculty members be made more aware of such journals.

Keywords: Faculty members, Zanjan University of Medical Sciences, Free access journals